

Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse IV,1: *Større private personarkiver i Rigsarkivets 4. afdeling*. Ved Vello Helk. (Rigsarkivet/G. E. C. Gad, 1984). VI + 280 s. 91,50 kr.

Fortegnelsen omfatter alle private personarkiver på papir på mindst 1 pakke modtaget indtil udgangen af juni 1982. Et tillæg giver yderligere oplysninger om arkiver modtaget 1. juli 1982-31. juli 1983.

Oplysningerne om hvert enkelt arkiv må nødvendigvis være meget summariske og tilsigter kun entydig identifikation samt oplysninger om yderår, omfang, indhold og ikke mindst vigtigt: registrering.

Ved sine oplysninger om registrering og indhold (uanset at de er yderst summariske) repræsenterer den en betydelig forbedring i forhold til 1972-udgaven. Prisen herfor er, at alle privatarkiver, der omfatter mindre end en pakke (p.t. mere end 3000) ikke er medtaget. Derfor er hverken 1972-registraturen eller de ældre registraturer blevet overflødige – dels medtager de også de helt små arkiver, og dels vises der i den nye registratur for fyldigere oplysninger tilbage til Vejledende Arkivregistraturer IV, VIII og IX, til Foreløbige arkivregistraturer og dupliserede registraturer samt til utrykte registraturer på Rigsarkivets læsesal.

Tove Elklit

Hans H. Worsøe: *Slægtshistorie i Sønderjylland – en vejledning*. Skrifter udgivne af Historisk Samfund for Sønderjylland. Nr. 58. Åbenrå 1983. 128 s., 75,- kr.

Slægtshistorie påkalder sig bredest interesse, når den ikke står alene, men ses i sammenhæng med socialhistorie,

lokalhistorie, den økonomiske historie m.v. Samtidig er den ved at blive anerkendt, hvilket på den ene side har medført, at slægtsforskeren har fået bedre vilkår, men på den anden side også, at der stilles større krav til resultatet.

Det er her, den slægtshistoriske vejledning kommer ind. Et tilfredsstillende resultat vil nemlig kun kunne opnås, hvis man kender arbejdsredskaber, metoder og muligheder tilbunds. Hans H. Worsøe har med sin vejledning sørget for, at den, hvis slægt stammer fra Sønderjylland, har god fast grund under fødderne.

Af afsnittene kan nævnes en kort gennemgang af navnelove og navneskik. Derefter følger definition af grundbegreber som anetavler, efter-slægtstavler, konsangvinitetstavler, eksempler på opstilling af de forskellige tavler samt en diskussion af fordele og ulemper ved dem.

Det afsnit, der nok vil finde flest læsere, er det helt grundlæggende om, hvorledes man overhovedet finder persondata. Til forskel fra det øvrige Danmark gennemføres i Sønderjylland fortsat den borgerlige registrering, der blev indført af den prøjsiske regering i 1874, hvilket vil sige, at der findes personregistre over fødsler, vielser (dog kun til 1926) og dødsfald. Det betyder ikke, at kirkebøgerne er overflødige, for de vil i mange tilfælde være nemmere at arbejde med, da personregistre er opstillet i årlige hæfter, hvor kirkebøgerne dækker mange år ad gangen. Til gengæld er det et problem, at kirkebøgerne fra før 1864 ikke er ført ens, da der både er sager under Slesvig stift og under Ribe og Fyns stifter (som følger kongerigets kirkelige lovgivning). Et særlig nyttigt afsnit handler om, hvordan man bedst udnytter kirkebøgerne, i hvilken rækkefølge det er klogt at lede og så videre.

Det er ikke kun utrykte kilder, der bliver gennemgået. Inden for de enkelte afsnit gives der henvisninger til relevant litteratur, der er et afsnit om slægtsforskningens udvikling i Sønderjylland med blandt andet en kommenteret oversigt over slægtshistorisk litteratur og sønderjyske personalhistorikeres arbejdere, og bagest i bogen findes en supplerende litteraturliste samt en særdeles praktisk liste over relevante arkivers adresser m.v.

Tove Elklit

Filmfortegnelser 2. Brandforsikrings- og brandtaxationsprotokoller m.m. indtil ca. 1872. (Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, 1984). 128 s. kr. 20,-.

Denne filmfortegnelse anvendes bedst sammen med Landsarkivets foreløbige arkivregistratur »Brandforsikringsarkivalier for Købstæder og Landbygninger indtil ca. 1872«, Kbh. 1967, idet den omfatter mange af de samme arkivalier (men dog også arkivalier afleveret fra forskellige branddirektorater efter 1967).

De filmede arkivalier er anført i samme rækkefølge som i den foreløbige arkivregistratur, og mikrofilmene kan benyttes på LA eller udlånes efter almindelige regler. Fortegnelsens oplysninger om de enkelte arkivalier er meget sparsomme, hvilket igen betyder, at den nødvendigvis må anvendes sammen med den foreløbige registratur.

Tove Elklit

Litteratur om Viborg Kommune. Bibliografi til og med 1979. Viborg Centralbibliotek 1983. (Lokalhistorisk Arkiv for Viborg Kommune. Publikation nr. 14), XIII + 184 s., 40,- kr.

Hvis man er interesseret i topografi eller lokalhistorie finder man i de lokalhistoriske bibliografier et nyttigt hjælpemiddel. Særlig hvis bibliografien som den her foreliggende er overskuelig (systematik som i »Dansk Lokalbibliografi – En vejledning ved udarbejdelse af lokalbibliografier«. 2. udg. Roskilde, 1974) og forsynet med gode registre.

Bibliografien dækker Viborg primærkommune ifølge kommunalreformen af 1970, det vil sige også de indlemmede kommuner: Almind, Asmild-Tapdrup, Dollerup-Finderup-Ravnstrup, Lysgård, Sønder Rind, Tårup, Kvols, Viborg Gråbrødre landdistrikt, Vinkel, Vorde-Fiskbæk-Romlund.

Tove Elklit

Vejledende Arkivregistraturer XXII: Kommercekollegiet 1735-1816. Ved J. O. Bro-Jørgensen og Morten Westrup. (Rigsarkivet/G. E. C. Gad, 1984). 182 s., 146,40 kr.

Kommercekollegiet blev ordnet og registreret i slutningen af det 19. århundrede, og registraturen blev udgivet som en del af *Vejledende Arkivregistraturer II* (1892). Med tiden er arkivet blevet nyordnet og nyregistreret, hvilket nu har givet sig udtryk i *Vejledende Arkivregistraturer XXII*, der dækker Kommercekollegiets arkiv 1735-1816.

På grund af Enevældens interesse for handel og industri ligger der et meget stort og vigtigt kildemateriale gemt i dette arkiv. Derfor er det glædeligt, at arkivets indhold registreres detaljeret